

755

BIBLIOTECA

PENTRU TOTI

MAX BERNSTEIN

CHEIA DE AUR

UN ACT IN VERSURI

Traducere de
B. NEMŢEANU

LITERE
STIINŢA
ARTE

Editura Librăriei LEON ALCALAY
BUCUREŞTI CALEA VICTORIEI No. 37

Pretul 30 bani.

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

COPIILOR

În deosebi vouă, dragi copii, vă sunt destinate toate volumele «Bibliotecei pentru toți.»

De nenumărați ani, înaintașii voștri de toate vârstele au petrecut și s'au folosit mulțumită publicației acesteia. Cea mai răspândită la noi, ea cuprinde comorile tuturor literaturilor, precum și opere practice și înălțătoare, cari pot să vă îndrume pe calea vieții, pe voi, cari sânteți viitorul și deci speranța acestei țări.

Volumele «Bibliotecei pentru toți» sunt elegante, ușor de păstrat. Deși mici ca înfățișare în totdeauna au un conținut, bogat, ales. De aceasta v'ați convins singuri, dovadă că printre voi, iubiți copii, numărăm mii de cititori harnici și bine-voitori, în tot'dauna mulțumiți de operele noi cari apar săptămânal în colecția noastră.

Mulțumirea voastră, ne dă încrederea că tot ce publicăm e pe gustul vostru. Cei micuți de tot, alegeți povestirile pentru copiii mici și poveștile cu zmei atât de frumoase și fermecătoare; cei mai răsăriți vă opriți la povestirile eroice, la călătoriile marilor exploratori, la descrițiile pitorești ale țării, ori la episoadele istoriei noastre naționale, la operele de literatură, filozofie, etc., atâtea și atâtea cărți morale și încântătoare, chemate să vă înnalțe sufletul.

Vă mulțumim pentru încrederea voastră la care răspundem dându-ne și mai mult silința de a publica opere cât mai alese pentru a vă satisface deplin și 'n tot'dauna.

Diracțiunea „Bibliotecei pentru toți“.

«BIBLIOTECA PENTRU TOȚI»

la castelul nr. 1
1925
1925
Bucuresti

MAX BERNSTEIN

CHEIA de AUR

UN ACT IN VERSURI

— ♦ —
Traducere de

B. NEMȚEANU

552.264

BUCUREȘTI

Editura Librăriei LEON ALCALAY

Calea Victoriei No. 37

*Drepturile de reprezentare pe scenele
românești, rezervate.*

Traducătorul.

PERSOANELE :

Un pictor

Nevastă-sa

11111111

UNICUL ACT

Atelier bogat. Fereastră, dreapta, planul I. Ușă, stânga, planul I. Ușă, dreapta, planul II. Un șevalet mare. Tabloul e acoperit cu o pânză. In pe-rete, o mandolină. Pe o măsuță, gărăfi de vin. Un policandru atârână de tavan. De mijlocul policandrului, atârână, de o sârmă aurită, o chee de aur.

SCENA I

Scena e întunecoasă. Pictorul stă întins, în dreapta, pe un divan, într'un halat lung. Se aud bătăi în ușa din stânga. El se sucește oțărât. Pauză. Se aud noi bătăi.

NEVASTA în ușa din stânga

Ascultă! se uită prin odaie

Ce 'ntuneric! întră în costum de pieretă

Ascultă! Unde ești?

EL *rămâne culcat, neprietenos*

Aici.

EA

Aicea? Unde? Și nu ești încă gata?

EL

La ce?

EA

Ca să plecăm la bal.

EL

Eu nu merg.

EA

De ce, te rog?

EL

Ți-am spus-o adineauri,
Când ne sfădeam.

EA

Nu *ne* sfădeam. *Tu* te sfădeai.

EL

Eu singur?

Cum poate-un singur om să se sfădească?

EA cu o plecăciune

Aceasta, nobil domn, e taina Voastră.
Eu n'o cunosc. Știu numai că puteți.
Pesemne exercițiul.

EL se scoală, face o plecăciune

Sunteți, frumoasă doamnă, poate-un înger.
Nu știu. Dar de sunteți, de bună seamă,
Că nu sunteți un îngerăș de pace.

EA

Nu mergem, deci?

*EL se culcă iarăși pe divan**EA arătând gărăfile*

Te'nvinse, oare, vinul?

A fost o luptă lungă. Tu și-amicii.

Privind tabloul.

Astfel sărbătoresc bărbații noștri
O operă sfârșită. O icoană

In care te-ai pictat pe tine însuți.
Nu mergem, deci? Și biata-mi toaletă —
Zădarnic?

EL

O idee grandioasă!
O haină, ce n'o vede nimeni, nu e
O haină. Este doar un înveliș
In contra frigului.

EA arătând halatul

Ca un halat.

EL continuând

Frumsețea vrea un ochiu ce s'o admire,
Căci orice maestate, să mă crezi,
E dornică de-omagii. Pentru ce
Ar străluci un soare 'ntr'o pustie?
La ce un rai — de nu-i într'ânsul nimeni?
Să fie o femeie 'ncântătoare —
Și nu pentru bărbați? Nu merg la bal!
Nu vreau ca să-ți șoptească toți neghiobii:
«Costumu-i minunat, frumoasă doamnă,
Dar nici o haină n'a fost încă'n stare
Să facă trumusețea mai frumoasă.

Din contra...» — Drept pedeapsă, tu-l lovești
Ușor cu evantaiul — și-i știut :
Pedeapsa prea ușoară dă curaj —
În vremea asta —

EA

Dânsul —

EL

Cine ?

EA

Soțu-mi,

Artist, și-aruncă ochii de artist
La doamnele frumoase și pe una —

EL

Pe care ?

EA

Doar pe una, ca bărbat,
Cu ochii de bărbat, n'o bagă'n seamă.
Te'ntreb de cea din urmă oară : mergem ?

EL

Eu, doar, ți-am declarat.

EA

O, Doamne Mare,
El face declarații! Declarații!

EL *se scoală*

Eu șovăi, crezi, ca trestia la vânt?

EA

O, nu! Căci trestia'n vânt e'ncântătoare,
Se mlădie — căci rădăcina-i tare —
Zefirului se pleacă, delicată...

EL

Fiindcă-i slabă și neputincioasă.

EA

Dar tu, bărbat, erou, Achil în cort,
Te odihnești, purtând obștescul strai
Al soților... *el face un gest de împotrivire.*
Cu mâna lenevoasă
Respingi rugarea slavei... O, bărbați!
De ce nu e o lege, să silească
Pe tinerii ce vin să ceară-o fată
Să vină 'n straiu 'n care o să-i vadă
Soția, mai târziu...

EL

Ce vrei să zici?

EA *arătând halatul lui*

Așa, așa! În vizită, la prânzuri,
La danț și la serbări și'n ceasu-acela
Nenorocit, când el pe «da» îi smulge —
Atunci să vină numai în halat!
Având un chip așa de pământesc,
Cu greu i-ar mai putea vorbi de ceruri!
Atunci ea n'ar mai sta așa ca mine,
Impodobită'n van...

EL *se scoală*

Impodobită?

Spuneam că nu. Dar tu — tu vii cu semnul
Izbânzii înainte de războiu —
Atâta ești de sigură de mine.
Hai, lasă, lasă! Nu vreau să mai văd...

EA *întrerupând*

Așa departe?

EL

Da.

EA

Să nu mai vadă !

După o pauză

Altdată era orb —

EL *tăindu-i vorba*

Așa departe !

EA *continuând, fără să se întrerupă*

In fața altor farmece ; atunci,
 De n'o avea pe dânsa, n'avea soare.
 Norocul, cerul, visul, idealul,
 Și patimă și dor și fericire — —
 Cuvinte 'mpurpurate alergau,
 Ca niște mesageri de-ai lui, la dânsa,
 Și ea primea atât de bucuroasă !
 Crezuse totul, biată. Dar acum ?

Arătând mandolina

A amuțit, cum mută e și asta.
 Acum e un nabab, pe care-averea
 Nu poate să-l mai bucure ; acum
 Nici chiar un cerșetor nu mai trimete.

EL

E însuși cerșetor. Prădat de tine.

EA

De mine?

EL

Fui bogat numai prin tine.
Simțirea, ah! n'o cumperi nici cu aur,
Nu poate nici o forță s'o câștige;
Ci nesilită, ca o zi curată,
Răsare pentru-acel ce nu e vrednic —;
Și mie daru-acesta, dar ceresc,
Imi fuse dat. Mirezme de grădină,
Se iroseau din sufletu-ți, trecând —
Un duh suav — prin viața mea întreagă.
Noroc eu respiram. La fel cu regii,
Purtam iubirea-ți ca pe-o diademă.
Și eul ăsta mândru mort e! Mort!
Inmormântat de mânele-ți rozalbe.
Norocu-mi a murit cu mult nainte-mi.
La ce mai viețuesc?

EA

Dar eu? Eu? Unde-i
Curata zi ce *tu*-mi făgăduiseși,
Și nici o noapte pân'la noaptea morții —
O, unde e lumina ei? Prin ceață
Și trudnic se târăște viața noastră

Și zilele-s la fel. Vai, nici o chee
O inimă închisă n'o descue...

EL

O chee? Indrăznești? *arătând cheea de aur.*
Privește-o pe-asta!

EA

Privește-o tu!

EL

Eu?

EA

Da... Odinioară...
Mai știi? Mai ții tu minte? Imi spuneai —

EL

O, prima noapte! Singuri, prima noapte,
In casa noastră...

EA

Taci... *cu pudoare.* Nu-mi aminti.
In zori ai scos din ușa-mi cheea asta

Și mi-ai zâmbit — o, cum te-ai desvătățat!
«La raiul meu va duce-această chee!» —
Astfel grăiși — «deci aibă luciul de-aur,
Ca'n veci, prin zi și noapte, să lucească —
Intocmai ca iubirea!» Și-ai adus-o
Din târg muiată 'n aur și mi-ai spus:
«Plutească-asupra noastră drept memento!»
Și-acuma! Luciul stins!

EL

Lumină moartă!
E mult de când mi-e ușa mai închisă

Arătând ușa din stânga

De vorba ta, de cât de mii zăvoare —
In ciuda vorbeii *celeia*, ce-odată,
Mi te promise.

EA

Tie? Nu. Cuiva,
Ce nu mai ești și căruia cu drag
Eu m'ași fi dat. Căci el din totdeauna
A fost iubitul sufletului meu.
Tot ce i-am dat, era al lui de mult!
Acela, însă, nu mai e în lume.
Pe culme, doar, îl mai gădesc, arare;
In templul artei lui mai întâlnesc

E drumul către vechiul meu noroc ?
O, ași putea eu, oare, destrăma
Tot vâlul, ce mă'ntunecă'nainte-ți ?
Și poți tu să-mi renaști cum te văzui ?
Eu știu că tu ești bună. Rău eu nu sunt.
Și, totuși, despărțiți. Aci-i nevoie
De o minune — dar ce fel, eu nu știu.
Ajută-mi, tu, o, Doamne al iubirii !
Prefă-mă tu și schimbă-o și pe dânsa,
Să sorb din ochi-i tineri mântuire !
De e un vis norocul, mă lasă să visez
Și'ndrumă tu simțirea mărginită
Spre câmpurile-acelea luminoase
In cari, deschise, sufletele noastre
Se întâlnesc ! Și-acuma: noapte bună !
Din inimă mâhnită — noapte bună !

SCENA II

EA îl urmărește cu privirea

Îți voi cânta un cântec pentru-aceasta,
Un basmu care-adoarme. Ți-era drag...
Acum să stâng. *Invârtește butonul. Scena se în-*
ftunecă.

Vai, da ! Ori-ce lumină
E stinsă-acum — și eu sunt ostenită.

Slabă lumină de lună cade pe fereastră.

De ce mă urmărești tu, blândă rază,
 Hoțiș, ca un amant, în ceas de noapte ?
 Sunt ostenită — *Lumina lunei cade pe tablou*
 bați acum spre dânsul ?

*Se duce înaintea tabloului și-i vorbește, în vreme
 ce dă perdeaua la o parte. Tabloul reprezintă un
 pierrot, statura și trăsăturile pictorului.*

Da, chip frumos al maestrului,—păcat
 Că ești doar o icoană... O, de ce
 Dorința mea pornită din adâncuri, —
 Tot dorul sângelui și vieții mele
 Nu poate să te schimbe—să mi-l schimbe...
 Tu—el... se 'nchid pleoapele... și-i basmu
 Și muzică... În urmă, somn și vis...
 Și'n vis un basmu, poate, o poveste...

Intră în stânga.

SCENA III

*Lumina de lună crește. Din stânga se aude cla-
 virul: „Basmul Indic” de Loewe. Statura lui Pierrot
 se însuflețește din ce în ce. Se întinde, cu mișcările
 cuiva ce se deșteaptă. Clipește din ochi. Un acord
 mai tare—și deschide ochii mari.*

PIERROT

Ce ? Cum ? Cine mă chiamă ?

Lumină de lună mare. Clavirul se aude tot mai vag. Spunând cuvintele :

Bună seara !

Pierrot sare din ramă. Perdeaua acopere șevaletul.

Dar unde suntem ? Veselă'ncăpere !
 Tablou, tablou, tablou și iar tablou !
 Aci, se pare, locuște arta !
 Și artei eu îi dau favoarea'ntreagă.
 Eu?... Care—eu ? Cum am venit pe lume ?
 Și cine m'a chemat din gol la viață,
 Din veșnicul nimic,
 În marea'mpărăție a luminei ?

Către spectatori

Imi pare, că aud șoptind ceva,
 Cu zâmbete mirate, de-o minune
 De necrezut... De ce ? Mă rog, dar cine
 V'a adunat aci?... N'ați fost și sunteți !
 Și-acum simțiți viață și plăceri
 Și suferinți. Născarea este pururi
 Minune și mă mir, că cineva
 A spus că ar fi limpede. Priviți :
 Eu sunt aci ! Și care dintre voi,
 Ce tot zâmbiți, își dă de sine seamă
 Mai mult de cât îmi dau de mine eu ?

Către sine.

Eu cred, că acest «eu», în încăperea

Aceasta 'mpestriată, e acasă
 La dânsul—părticica lui de lume.
 Deci eu ași fi această? Hai? Un pictor—
 Și mamă, mi-este muza, iar Appolo,
 Appolo *c'est mon cher papa*. Vezi bine!

Către public.

Vă bucurați, deci, toți de cunoștință
 Și nu mai întrebați de obârșie
 Și de rudenii! *se plimbă în sus și în jos, privind
 atelierul.*

O, cum îl cunoști
 Pe locatar, privind la locuință!
 Frumos de tot. Și gust—și îndemână.
 Iubite «eu» te felicit. Aci
 Tu poți trăi, lucra, în zile bune,
 În liniște și singur.. Dară noaptea...
 E timpul... nu știu cum... de-a fi în doi.
 Bătrânii înțelepți ne spun: pierdută
 E noaptea 'n care nu dormi dulce, sau
 În care și mai dulce nu veghezi.

Privește spre geamul din dreapta.

Bătrânul hâtru, luna, mă întreabă
 Cu largu-i chip ironic: cum, ești singur?
 La ce atunci lumina mea?

Clavirul se aude iarăși mai tare. La un acord mai puternic, el se întoarce, ca și cum l-ar fi strigat cineva.

Cum? Cine?
 Hm! Nu. E-o dulce muzică. De unde?
 Și cine cântă? *ascultă.* Ah, cum te pătrunde!

*In ritmul cuvintelor proprii și călcând în vârful
 degetelor, pășește dela dreapta la stânga.*

Te cheamă și te duce și te'mbie
 Și cum se răspândește peste toate
 Și 'nvăluște preajma'n armonie.

Muzica încetează.

Ai zice o minune pregătită —

*A deschis încet ușa din stânga și privește în lă-
 untrul odăii.*

Minune e, minune împlinită!
 Din toate câte-s bune, cea mai bună:
 O splendidă femeie! Minunată!
 Și doarme. E păcat. Pst, tu! Fetițo,
 Deșteapta-te! Hei, tu! Ce greu e somnul
 De fată; somn adânc, lipsit de griji.
 Hai, vin', copilă, vino! Doarme 'ntr'una.
 Femeie ești — aci e un bărbat:
 Frumoasă ea, el vesel și puternic...
 Așa-fel începu povestea lumii
 Și-astfel numai ea merge mai departe.
 Și doarme. Cum ași face s'o deștept?
 Cu ce descântec poți îndupleca
 Femeea să vegheze și s'asculte?

Lumina lunii scade din ce în ce.

In numele-adevărului — se oprește la acest-cuvânt.

Adevărul !

Cuvânt plin de vrajă !
 — Colindă pământul,
 Umil, rugător
 Și poartă veștmântul
 De biet cerșetor.
 Dar de-l întâlnește
 Drumețul în cale,
 Supus i se'nchină
 Și-i cântă-osanale.
 Dar vai, totodată,
 Drumețul ce 'ndură ;
 Intreaga răsplată :
 Batjocuri și ură.
 In schimb nu-l atinge
 Nerodul dușman,
 Că'n ceruri se 'nalță
 Pe-un nor diafan.
 Și ceru-l mângâie
 Și-l mângâie firea
 Și-i pune pe frunte
 Drept nimb : Nemurirea !

Descântând.

In numele-Adevărului, deci... *Mică pauză*

Dând din umeri. Nu.

Acesta nu-i descântec potrivit,
Căci adevărul nu prea e de preț
La neamul femeesc. Cu altă vorbă,
Cu altă artă — *se oprește la vorba*

Arta! Să 'ncercăm!

Mântuitoare! Viața ne trudește
Cu zilnicile-i chinuri și nevoi.
Dar cum te-apropii tu : icoane, vorbe
Și sunete de rai deștepți în noi.
L'altarul tău învață omenirea
Să prețuiască senzul vieții grele ;
In pribegia ta, împaci popoare,
Clădind o punte de-aur între ele.
Iar cerul peste țările 'mpăcate
Albastră 'ntinde bolta lui de pace
Și leagă om de om și înfrățește
Palatul cu bordeele sărace.
Stăpână, tu ! Cum duci tu de blajină
Pe culme mintea liberă și cum
Li desfășori priveliști nevăzute,
Ca, îmbătată-apoi de-al lor parfum,
In lume să reverse armonie !
Mărire ție'n veci, mântuitoare,
Tu ce împaci dușmanele popoare
Și'n veci le stăpânești — mărire ție !

Pauză. Așteaptă și apoi dă din cap, ca și când ar zice : de nici un folos. Lumina de lună a scăzut de tot și, încetul cu încetul, se stinge.

Cu ce s'o 'ncânt? Ce-o fi având mai drag?

Se oprește la cuvântul

Drag — dragoste! Dar dacă-ar fi 'n zădar
Și-aceasta? *Gesticulează, de parcă ar spune: atunci nu mai știu ce să invoc! Descântând, ca un început al-unei tirade mai lungi:*

Deci, în numele iubirii—

Se intrerupe

S'a deșteptat. Vorbește-unei femei
De dragoste — și iat-o: se deșteaptă!
Iubitu-mi eu aci comoara-și ține —
De-acum voiu ține-o eu și-oiu ține-o bine!

SCENA IV

PIERROT. SOȚIA.

EA

Apare în ușă, înainteză cu un pas, ca somnambulă— rostind primele cuvinte cu greutate; încetul cu încetul prinde a vorbi mai ușor. În clipa în care intră, se luminează atelierul, ca și cum ar fi fost învățit butonul— întocmai ca în scena întâia.

Ah... Lasă-mă... să dorm... Ce vrei cu mine?

PIERROT

Nimic ce n'ai vrea tu. *Se apropie de dânsa.*
Tot ce mă 'mbie...

EA

Să nu m'atingi. Tu știi, că nu se cade.

PIERROT *aparte, flueră.*

Așa, deci? nedeprinsă — o fetiță?

Către dânsa

Ești încă-așa de castă! O — și ești
Atâta de frumoasă! Bine, fie!
Atunci să stăm puțin doar de palavre.
Haidi, uită-te la mine.

EA

Mult prea des
Eu te-am privit — când tu nu mă vedeai,
Pe când tu nu voiai să mă privești.

PIERROT

Cu neputință!

EA mereu cu ochii închiși

Tu pictai, pictai,

In vreme ce privirea-mi îți cerșea
 Și inima-mi nădăjduia un zâmbet.
 Vai, cum, să n'aibă nici o vorbă bună,
 Nici o privire dragă pentru mine ?

PIERROT

O, iartă artei, care mă robise
 Cu totul. Ea vrea forță ne'mpărțită.
 Și-o mână neînsuflețită poate
 Crea ceva, dar e ceva meschin.
 Rămâne'n veci nebinecuvântat
 Acela, care-ascuns de lumea toată,
 Tot eul nu și-a risipit cu râvnă
 Intr'o singurătate minunată.
 Nu vei ierta pe-artistul, care-uitând
 De tine, nu fu vrednic să te aibă ?

EA tot cu ochii închiși

De-o tălmăcești astfël, zâmbind
atuncea, da.

PIERROT

Vorbești, zâmbești. Cu toate astea, stau,
 Trudit de îndoială și măntreb,

De ce mi-ascunzi perechea asta dragă ?

Arătând ochii ei

De ce-mi refuză raza lor ce știe
Vorbi, de orice limbă mai presus ?
Lumină din lumină, numai ea
Pricepe taina sufletelor noastre
Și numai ea ne-o poate împărtăși.
Privește-mă ! Te rog !

EA deschizând ochii

Mă rogi ?

Cu cea mai mare uimire zărește costumul lui.

Pierrot !

PIERROT, privindu-i ochii

O, câtu-s de frumoși ! De s'ar întoarce
Un rege din războiu, și dacă tu
L-ai întreba, ce vrea drept răsplătire,
Ți-ar spune doar atât : privește-mă !

EA

De mult nu mi-ai vorbit așa.

PIERROT

Și totuși

Am cugetat astfel în totdeauna.

EA

Tu ca — pierrot!

PIERROT

Și tu ca o pieretă!

EA

Uimită sunt. Și deși-ar trebui,
 Ce-i dreptul, să mă bucur, nu pot. Vezi,
 La timp dacă nu dai de bunăvoie,
 Culegi nemulțumire. N'ai voit —
 C'ășa-ți venise toana — acuma vrei,
 Fiindcă singur tu te-ai răzgândit.
 Acuma, însă, *eu* nu merg la bal.
 Ai fi voind să ai tu singur toane
 Și numai eu să fiu tot înțeleaptă?

PIERROT

Îți jur pe toate grațiile : nu!
 Aibi toane, fi nebună — cât îți place
 Și-ți dau, copilă, binecuvântarea-mi!

Nimic n'am împotrivă. Cum? Se poate
Cu ochii 'ntunecați eu să privesc
La toanele-unei tinere femei?
Dar pentru ce e-atât de minunat
Ușorul joc al mării, ce străluce?
Dece scânteie valurile'n tremur,
De ce tresare unda și se'nalță,
Mișcată doar de aripi de zefiri?
E că planează soarele asupra-i!
Iar dacă tu, copila mea, ai toane —
Și vântului îi place să se joace
Cu foi de trandafiri. Eu nu mă sperii.
E lucru vechiu.

EA

Ci n'o lua de bună.

PIERROT

O iau de bună. Orice ți-ar străbate
Gândirea, rătăcind-o, ori și ce
Te-ar face să te bucuri sau să suferi,
Ce poate să te'mbie, să te cheme, —
Nu vei găsi la mine'mpotrivire.
Voiu ști să te urmez înțelepțește
Și pân'să prinzi de veste, te'ntâlnesc
Și te întorc — la mine. Haide, fii
Nebună, năzuroasă! Doar atât:

De te conduce toana, iubirea să vegheze!
Și spune-acuma : ce vrei ? Poruncește !

EA

Să rămânem acasă.

PIERROT *aprobând*

Joc de valuri!

Și eu doresc din inimă tot asta.,
De-a trebuit să treacă-o zi întreagă,
Acum noi suntem singuri, singurei,
Nu poate-acuma nimeni să ne vadă,
Nici să ne-asculte ; noaptea ne ascunde
De ochii tuturor.

EA

Da, singuri, singuri...

PIERROT

Lumina stinsă, glasurile mute,
Vom sta îmbrățișați, ca doi copii ;
Invăluți în dulce întuneric,
Se țese-un zid în jurul lumii noastre...

EA

În dulce întuneric...

PIERROT

Eu, în taină,

La tine am venit ; tu, pe furiș,
Deschis-ai ușa. Stelele păliră
Și singuri împreună : o, încue !

EA

In taină...

PIERROT

Noapte binecuvântată !

Viața este vremea care curge,
Vremea este curgătoarea viață...
Noapte și noi singuri !... Nu simți tu
Minuni asupra noastră cum plutesc ?
Mi-e sângele ca vinul nou. Ași vrea
Să beau, dintr'un potir de aur, vin
Și dragoste să sorb din buze roșii.
Nu-i vin aci ? *zărește gărăfile de pe mesuță.*
Te uită ! Și băui !

EA

Băuși cu-ai tăi prieteni.

PIERROT

Nu cu tine ?

O, iartă, Dyonise ! *ii oferă brațul, s'o alucă la masă*

Vezi tu, vinul
 Și frumusețea se înflăcărează —
 Și două flăcări ard cu drag alături !

Se așează la masă.

Deci, evoe ! Dar, rogu-te, să știi
 Că nu slăvim pe idolul mulțimii,
 Pe cel cu fața toantă și neroadă !
 Slăvim pe zeul vinului, pe zeul
 Cu plete blonde și cu foc în vine !
 Pe cel ce-adoarme micile porniri,
 Pe cel ce stinge urile, pe-acela
 Ce înfrumusețează ce ți-e drag,
 Pe-acela care spulberă sfiala
 Și'n nori trandafirii preschimbă teama,
 Pe-acel ce ne 'ntărește și ne dă
 Fiorii tinereții, cea mai dulce
 Și nobilă beție : entuziasmul !
 Deci, evoe ! Repetă și ciocnește !

EA

Da, evoe ! își atinge buzele de pahar.

PIERROT

Nu, nu așa, copilă.
 O cupă plină și o gură dragă —
 De ți-ai atins de cupă buzele,

Să bei cu îndrăzneală, căci ori-care
Noroc ne cere-un pic de îndrăzneală!
Norocul e-o femeie năzuroasă
Și numai cel puternic o'mblânzește.

EA *bea din nou.*

Eu am curaj.

PIERROT

Curajul de femeie..
«Când nimenea nu vede»... Sau, cel mult,
Cumătra lună. Vorba între noi:
Eu nu mă 'ncred în lună.

EA

Pentru ce ?

PIERROT

De mii de ani se plimbă sus, pe ceruri
Și numai când e noapte, și stingheră.
Ei, câte n'a aflat cumătra lună!
Ea a văzut prea multe. Câte nopți!
Și pilda rea moravurile strică.
De-i vine câte-un domnișor de aur,
Un astru lucitor și 'ndrăgostit,
Nu șovăește mult, cucoana lună!

EA

N'o fi nici astrul tău mai bună poamă !
Dar lasă 'n pace aștrii ! Tu îmi pari
Așa de pământesc acum, amice...

PIERROT

Nu, zău, să-mi spui și tu, copilă dragă :
De sunt doar cât de cât deștepți, cereștii
Locuitori, ce alta vrei să faci ?

EA

Eu nu te mai cunosc și tot odată
Te recunosc din nou.

PIERROT

Suntem cu toții

Cântări tăcute. Cine știe pe-altul ?
Rămânem singuri, fiind-că nici un om
Nu îndrăznește înșiși el să fie.
Tot omul vrea să se ascundă ; nimeni
Nu vrea să fie demascat. Astfel
Noi trecem, orbii, unul lângă altul
Și viața rea mai mult ne-o înrăim.
Nu ne pricepem și ne dușmănim,
Când ne-am putea prea bine înțelege,
Mai mult de ne-am încrede unu-ntr'altul.

Ar trebui să ne întindem mâna,
 Suntem doar frați cu toții și surori
 De-același neam, purtăm cu toți pecetea
 Aceleași dureri universale.

EA

Dar nouă altă lege ni se dăte :
 Noi inima să ne-o păzim, nu'n dar
 S'o 'mprăștiăm. Tăcuta 'npărăție
 A sufletului fecioresc de fată, —
 Tăcută dar nu goală — odihnește
 În tainice mirezme de amurg,
 De razele pudoarei luminată
 Și mărginită aspru de cuviință,
 Într'o tăcere sfântă...

PIERROT, *întrerupând*

352.264
 Crescute pentru codrul care-i lumea
 Și înarmate ca oițele !
 O palida și bolnava virtute !
 Mereu i se tot cântă de pudoare
 Și'ntâi de toate'nvață să roșească,
 Nești'nd să prețuiască altceva.
 Dar soțul nu-și dorește-astfel soția !
 De e bărbat, atunci o ia în brațe
 Și-o'nvață în curând a-i fi rușine
 De vremea când se rușina. Noroc !

E vinul bun și mie-mi este cald.

Șade cu brațele lăsate'n jos

Bereta scoate-mi, rogu-te, din cap.

Ea se execută și pune bereta pe o măsuță lăturalnică.

Și-acum pe asta. O arată pe a ei. Ea șovăie.

Haide, aibi curaj!

Ea își scoate bereta și, la un semn al lui, o așează lângă cealaltă.

Te uită, cât de bine stau alături!

Se apropie de dânsa

Mai mare dragu-asemenea pereche!
In suflet simți ca adieri de pace.

Bea

Bun vin. Ah, toate sunt așa de bune:
Viața—tu—și eu... la urma urmei.
Da zeul vinului—

EA

Prin gura ta vorbește.

PIERROT

O, nu! In ceasu-aceasta, e zeița!
Și dânsa e mai mare de cât zeul!

EA

il privește întrebător

PIERROT

Cum, n'o cunoști? Tu, dulcea ei făptură,
Poema ei, tovarăș de izbândă
Și care mai divină se arată
Din ochii tăi, de cât din imnul meu?

EA

Dar cine e? Vorbește-mi despre dânsa.

PIERROT

Puternica zeiță, uriașă
Cu mii de 'nfățișări. *cu gest larg.*
Nu vezi alaiul?

Muze și grații
Și nimfe și nixe —
Și cântă eroții
Din trâmbiți de aur!
Vesel, în chiot
Aleargă alaiul
De nemuritori,
Și carul zeiței
Cu lei înhămați,
Sosește din urmă.

Și cântă eroții
 Și cântă alaiul
 Cântări de izbândă
 Și strigă : sosește !
 Ea stă în picioare
 Și părul de aur
 Ii cade pe spate.
 Cu mâini ca de crini,
 Ii mână pe lei
 Și ochii-i revarsă
 Lumină de soare.
 Aceasta-i puternica
 Și uriașa
 Zee din basme,
 A tot născătoare —
 Aceasta-i zeița iubirii !
 Repetă, te rog și ciocnește !

EA

Aceasta e iubirea ! *ciocnesc — pauză.*
 O, sărmana,
 De când nu mi-ai mai spus nimic de dânsa !

PIERROT

Dar n'o vedeam și n'o aveam în tine ?

Ea râde

Râzi ?

EA *iși trece cu mâna pe frunte*
Vinul! O, m'am desvățat să râd.

PIERROT

Și vinovat sunt eu? Nerod ce sunt!
Sărac, acel ce râsul l-a pierdut
Din inimă și casă; râsul tău
E artă! Râsul tău frumos înseamnă,
Că joacă sufletul.

EA

Dar tu nu vrei

Să...

PIERROT

Ce?

EA

Să joc.

PIERROT

Se poate? Sunt nebun?

Hai, vino, vino!

EA *îi dă mandolina*

. Ține! Prăfuită!

PIERROT

Atât de mult dormi? De necrezut!

EA *arătându-se pe sine*

Dar nu-s gătită.

PIERROT

îi scoate bluza albă; grumazul și brațele rămân nude.

Iartă-mă. Cu cât
Ești mai ușoară, e mai bine. Crede.
Prea multe haine... O, așa artistă
Nici când nu-mi fuse mâna.

EA *își trece mâinele pe grumaz*

Gîtul gol!

PIERROT

Aceasta'n loç! *Îi desface părul, care cade pe spate, învălurat. Ea ia poziție de dans, în timp ce el preludiază. Aparte:*

Te-am prins în plasa dragostei:
De-acum te sbate, fluturaș frumos!

PIERROT

A pus piciorul stâng peste cel drept și cântă. Ea dănțează. În timpul danțului, la un moment dat, ea pierde un pantof din picior.

EA

Pantoful meu! Vrea să-l ridice

PIERROT *i-o ia înainte*

Vii prea târziu, drăguțo!
Aicea. Vino. Îți voi face loc.

EA

vrea să-și reia pantoful, să-l îmbrace.

PIERROT *se împotrivește.*

Nu-mi trece nici prin minte.
Arată și spre celalt pantof.

EA

Cum? Ce spui?

PIERROT

Și celălalt pantof. E prea târziu

Din nou să te îmbraci în noaptea asta.
O, vin!

EA se împotrivește.

PIERROT

ingenunche să-i scoată pantoful.

Voiu fi, deci, nemodest.

EA

Ce gând îți vine? O, te rog! Te rog! O, nu!

PIERROT

Frumoasele voesc a fi stăpâne
Si lumea spune, că le place mult
Șă pună pe-al bărbatului grumaz —

întrerupându-se

Dar ai, în adevăr, picioare mici?

EA

Te îndoști?

PIERROT

Eu cred —

arată cu mâinele o măsură mare.
aşa.

EA *indignată*

Cum ?

PIERROT

Uite. *arată o măsură mai mică, dar tot mare.*

EA

Crezi tu ?

PIERROT

o măsură ceva mai mică

Atunci—aşa. O, multe, zău,
S'ar bucura să aibă-aşa picior.

EA

svârle și celalt pantof și își arată picioarele.

Privește!

PIERROT

Adorabil!-

EA

Crezi acum?

PIERROT

*a luat amândoi pantofii și i-a așezat înaintea beretelor.*Ce bine li se șade câte doi!
Pereche fericită! Un exemplu—

EA

Ce?

PIERROT

Ia, privește! Un exemplu, spun,
O pildă minunată. Ne-am scuti
De multă vorbă, dacă-am asculta
A lucrurilor mută predică.
O, senz adânc a tot ce e în lume!

EA

Ce senz, cugetător profund?... Ce senz?

PIERROT

către pantofi

Ce senz?... O mici și gingași pantofiori!
Piereta v'a purtat—copila dragă.
Să nu fiți supărați pe dânsa! Gura,
Gurița nu prea știe ce vorbește.

Către dânsa, cu gravitate.

Un mic pantof! Gândește-te : un mic
Pantof—; dar cine poate să-i priceapă
Intreaga lui însemnătate? Cine?
Intâi îți vine'n minte—nu-i așa?—
Un mic picior — și, de ești filozof,
Și altele îți trec prin cap. De pildă...

EA

Te rog, te rog! Nu vezi, că filozoful
Vorbește unei doamne?

PIERROT

O, mai bine,
Mai bine zi : unei fetițe dulci!

EA

Morală...

PIERROT

Sfântă, sfântă e morala !
 Dar tot ce e mai bun într'ânsa, este
 Că poate fi călcată câte-odată...

EA

Tu—!

PIERROT

Tu și eu și eu și tu. Astfel
 Se 'nchide cercul vieții. Vezi, morala
 E bună pentru lume, pentru-afară,—
 Dar când sunt singuri doi îndrăgostiți,
 Să fie, vrei și-atunci înlănțuiți?
 Dar, fulgere și trăsnete, nu-mi pasă !
 Desfășură aripele și vino
 Spre soare să pornim, cuprinși de-avânt !

EA

Atâta de sălbatec și de cald ?
 - Dar crezi tu, că e bine ?

PIERROT

Aibi curaj !
 Ce-ți face bine, bine e făcut !

De ce te temi de tine însu-ți? Crede!
Acea-ce'n adâncul tău tresare,
Dorește și te 'mpinge, te silește,
De ori-ce 'mpotrivire mai presus: —
E bun, e bun! Din marea de dureri,
Din toate rătăcirile duioase,
Din toate dureroasele uitări,
Se'nalță o făptură luminoasă,
(Rămâne'n urma-i lumea înțeleaptă) —
Se'nalță goală, mare — mai presus
De tot ce e în lume: minunata
Și unica natură!
Drumul iubirii e un drum spre cer,
Și-aceia doar, ce, năbușindu-și eul,
Se dăruiră unul altuia,
Acei ce pân' și cel din urmă strop
De viață și-l culcară
În patul plin de flăcări al plăcerii —
Aceia doar știură — numai ei —
Din cele mai adânci nevoi terestre
Să soarbă cea mai aprigă putere!
O, binecuvântată, roditoare
E patima! Ea singură lucește,
În vreme ce se mistue, — și ea
Născut-a pe copila minunată,
Războinica, biruitoarea
Putere! Ca în zilele genezei,
Când om cu om legă prietenie,
Te chem și eu, bărbat — și te întreb

Pe tine, azi, femeie : vrei iubire ?
Iar tu răspunde : da. *a ridicat paharul.*

EA

Da. *ciocnește cu dânsul și
golește cupa. Apoi, își trece
cu mâna peste frunte.*

Ci destul !

PIERROT

O, gânduri de fată,
Inchise de-apururi,
Legate și strânse...

Ce simte-o fată...

EA *care a devenit tot mai veselă*

Zău ? Ce simte-o fată ?

Dar ce știți voi... Ha ! Un bărbat ! Nu, zău :

Ce știe el — *îl lovește cu degetul pe frunte —**aci — apoi se lovește pe sine —**de-aci ? Il lovește în dreptul
inimei**și-aci — se lovește pe
sine —*

De-aci ? Nimic. Nimica. O ființă

Bărboasă, crudă și nepricepută —
Un «haida-ha», plin tot de egoism
Și care din nălțimea sa — nălțime! —
Privește'n jos spre noi, cu 'ngăduință,
Și vrea să ne cunoască, să priceapă
O inimă de fată, de femee!

PIERROT *vrea s'o atragă spre dânsul*

O lasă-mă să'ncerc!

EA

De ne-ar vedea..

PIERROT

Dar nu ne vede nimenea, copilă!
Și chiar de s'ar deschide cerul — ce-i?
Toți zeii ne-ar vedea și'n cor olimpic
Ar râde: el stingher, stingheră ea —
O cât e de nerod și astă-zi omul!

EA

Eu nu. *șade pe genunchii lui.*
Sunt ostenită. Ostenită.

PIERROT *îi trece cu mâna pe frunte*

Iți arde fruntea.

EA

Fruntea? *arătând inima.*
Arde-aci

PIERROT

Se vindecă.

EA

Cum?

PIERROT

Spune-mi — nu vorbi —
Dar spune-mi, totuși, totul ce gândești,
Ce-mi ești tu mie, ce-ți sunt eu, și cum
Ți-ai dat tu sufletul, ca să-l câștigi
Pe-al meu; să-mi spui—tăcând—ce nici odată
În cântec nici în vorbă n'a 'ncăput,
Căci sunet nu-i să poată s'o exprime;
O, spune-mi — nu vorbi — norocul sfânt,
Norocul, ce nu'ncape'n nici un grai —
O spune-mi, știi și vrei?

EA

Da, știu și vreau.

Il sărută. Cheia se încinge și se stinge îndată.

S'a'ncins! Lucește! O, de mult, de mult
Stă neatinsă și nefolosită.
Această cheie dragă, fermecată,
Ce te-aducea la mine.

PIERROT

Deci, acesta

E preotul ce ne cunună? Fii
Binevenită, draga mea mireasă!
Așa cum mi te văd acum, desigur,
Că e adevărata căsnicie.
Cealaltă — ba!

EA

Firește! Eu ce spun?

Nădejdea mincinoasă
Rămâne pururi fără'ndeplinire.
Intrăm în căsnicie-atât dn veseli,
Cu-o ho'ărâre-atât de voinicească,
De par'că-ar fi un bal. Dar în curând,
In loc să ne zâmbească dragostea,
Ne cască'n față ciuda somnoroasă.

PIERROT

Și'n suflet cu păreri de rău se'ntreabă
 Nerodul înșelat : ce nătărău
 Putu să mă înșele, năzărindu-mi
 Un înger drag și pururi zâmbitor ?

EA

Și ea ! Ea stă, sărmana, uluită,
 Privind cum el, al vieții sale rege,
 Stă fără de coroană, hâd, greoiu,
 Lipsit de-orice frumusețe—și suspină :
 «De-ași fi știut !»

PIERROT

«De-ași fi știut !» Aceasta-i
 Finala melodie ! Mii și mii
 De proști o cântă, ca un imn funebru
 Defunctei căsnicii. In casa nouă
 Intrase, ieri, nădejdea ; ci'n cosciug
 E scoasă-acum afar' dezamăgirea.
 Și cum ar fi altfel ? Tot ce-i silit
 E un blestêm. Voiți să terecați,
 In lanțurile legii, simțimântul
 Ce-i liber ca și aerul ? Dar poți
 Să 'nlânțuești mireazma unei flori,
 Sau respirarea primăverii ?

Cum poți făgădui tu veșnicie,
 Când singur nu ești veșnic? O, curând
 Călca-vei jurămintele jurate
 Și altora, când farmecul dispăre.
 Întreabă ori-ce forță de izvoru-i,
 Vezi care-i taina ori-cărei măririi,
 Întreabă tot ce e frumos—e liber!

EA

E numai liber? Nici o datorie?

PIERROT

O biata datorie! Căsnicia
 E tot ce omu-a născocit mai prost!

EA

Ah! *se scoală și în intervalul următor își încalță
 cu o grabă necăjită pantofii și își îmbracă
 bluza.*

PIERROT

Uite-i, par'că-i văd pe soți nainte-mi!
 El stă cu legea'n mână,—bădăran
 La minte și la inimă și vrea
 Să doarmă, să mănânce și să bea
 Cu dânsa, 'n baza-atâtor paragrafe!

EA

Ah ! Doamne, Dumnezeule !

PIERROT

Și ea !

Tot ce făgăduise cu căldură,
Acum îndeplinește cu răceală,
Plătind, șilit, ca unui creditor
Hrăpăreț. Da, plătind. O, ce rușine !
Când stai și socotești, nu e nimic
Mai vrednic de urât, de cât nevasta,
Când șade tolănită și tronează
Pe tronul de stăpân, severă, mândră —
Amantă legitimă ! *ea se înfioară. Pauză.*
Pleacă ochii în jos.

Ei, acum,

Vorbii destul și înțelept. Ajunge !
La urma urmei, ce ne pasă nouă
De sfânta înșelătorie ? Noi
Suntem legați de alte'ndatoriri.
Iubirea, bucuria, libertatea —
Trăiască veșnic vesela treime !

Vrea să ciocnească cu dânsa. Ea nu răspunde.

Așa de gravă ? Nu gândești la fel ?

EA

Nu, nu așa. Mă iartă. Sunt femeie.
Și unuia dacă m'am dat, nu'inseamnă
O clipă că i-am dat, ci viața întreagă

PIERROT

Dar cine spune pasărei : rămâi !
De-acum nu mai sbura, căci ești la țintă ! ?

EA

Prea mult, prea mult ! Un joc a fost, doar,
totul ?
Ești, oare, tu o pasăre'n văzduh ?

PIERROT

Eu ? Cum ? *ea izbucnește în lacrimi.*

O, nu, copilă, fii cuminte !
Frumoasă și când plânge. Suferința
Nu face de cât farmec nou să-ți dee !
Ai fost abia atât de veselă.
Te-am supărat cumva ? Vorbii prea crud ?
Crud sună adevărul.

EA

Adevărul ?

PIERROT

Vezi bine.

EA

Și-i la fel întotdeauna ?

PIERROT

Ce e adevărat, e-adevărat
 În totdeauna. Nu-i nici eri, nici azi.
 Și nici aici și nici acolo nu-i.

EA

Amantă legitimă ? — Așa-mi vorbești ?

PIERROT

Vorbesc fiind-că e adevărat.

EA

Și asta-o spui soției tale ?

PIERROT

*care tocmai se apropiase de dânsa cu paharul, — la
 vorba „soție” se oprește, ca lovit de trăznet și rămâne
 un timp ca zăpăcit. Apoi, băgă de seamă că ține pa-
 harul în mână și cu un gest, ca și când ar zice: „a-
 ceasta îmi va face bine” — îl golește repede.*

Cum ?

Soției—oh—oh—oh—

*își toarnă repede vin și bea. Își
duce mâinile în păr*

Uitai de tot.

Ia, uite ce comedii !

EA

Ai uitat !

Și zugrăveai cu atâta hărnicie
O frunză după alta, până ce
S'au scuturat cu toatele în vânt
Și'n locul lor veni zăpada iernii
În care pân' și ultima scânteie
Se prefăcu cenușă.. Iar acum,
Pustiu bătrân și rece...

PIERROT

Eul meu

E însurat ! Nevastă...

EA

Așteptarăm

Să ne cunoaștem bine, ca, apoi,
Să așteptăm și vremea despărțirii.
Dezamăgire, vai...

Pauză

PIERROT

Pierdut, deci, totul?

De ce ?

EA *visătoare*

Imi pare, c'ai mai întreat
 Și zeului iubirii că te-ai plâns —

PIERROT

Și surd să-l lase-astfel de rugăminți ?
 Dar sunt în lumea asta mulți, ce cred,
 Că sunt nefericiți și-s numai proști.
 Nefericit? De ce ? Mă'ntreb mereu —

EA

Nu știu. Ți pare rău, de ce-ai făcut
 Și c'am mai fost odată fericită ?
 Când mi-ai vorbit de dragoste-adineauri,
 Vezi tu, o ! slăbiciune femească,
 Simțit-am cum în inima-mi se cern
 Lumini de răsărit, de re'nviere,
 Vestind norocul cald de la amiază.
 Pierise gândul plin de suferință,
 Că poate chiar și dragostea să moară.
 Acuma, însă.., iarăși cum a fost.

Ești soțul meu. De-acum o știi: pe veci
Ești soțul meu. Adio.

PIERROT

Despărțiți.

EA

*Se apropie încet, cu pași grei, de ușa din stânga. În
vremea asta, el spune îngândurat*

PIERROT

Bărbatul tău. Cuvântu-acesta singur
Intreaga noastră jale o cuprinde.
Bărbatul tău! Bărbatul tău!

*Rămâne îngândurat, un timp, apoi, deodată, ca
luminat:*

Aceasta-i!

La această veselă strigare ea se oprește

Simt foc în piept. O, Doamne al iubirii,
Mărire, slavă ție! Jalea mea
Urcând în calda-mi inimă, găsi
Răspunsul dureroasei întrebări.
Minunea s'a'mplinit. Te du, nevastă,—

Pe soțul tău tu lasă-l — *ea vrea să plece*
dar iubitul,
 Te roagă-acum, iubito, să rămâi !

EA

Tot nu te-ai săturat încă de glume ?
 De jocuri de cuvinte ? Cruță-mă !
 De-ar fi închis auzu-mi, tot pătrunde
 Orice ecou în inima-mi rănită.

PIERROT

Bolnav am fost și eu. Tămăduire
 Ți-aduc acum. Uitând unirea noastră,
 În suflet neîpătrunse libertatea
 Și-acum, abia acum,
 Găsim adevărata legătură.
 Că tu ai fost a mea, eu nu știam —
 Prin luptă, deci, *acum* te-am câștigat.
 În clipa'n care'n sutletu-ți sè stinse
 A datoriei rece strălucire,
 Se-aprinse ai iubirii sori de aur !
 Morala și cu legea ne-au unit —
 De inimă streine — și tot ele
 Acum ne-au despărțit :

Călcate, deci, să fie amândouă!
O, nu din mâna preotului, nici
Prin jurăminți de fată, — ci prin tine
De propria-ți iubire dăruită:
Așa te vreau, așa voiu să te am!
Virtute, ascultare, datorie
De soți, fidelitate— tot bagajul
De haine vechi:— pe gărlă,— ca, apoi,
De-a ta iubire înfrumusețate,
Să le primesc cu dragoste'napoi.
Nu-i limpede și clar?

EA

Clar ca norocul

PIERROT

Atuncia, la o nouă căsnicie
Eu te poftesc — la una mai frumoasă.
Nu vreau sclavie: liberă să fii!
Nici un serviciu ziua, nici o favoare noaptea—
De nu te voiu ruga să mi le-acorzi.
Cuvântul tău, zâmbirea și prezența-ți
Să-mi fie ca un dar. Iar mâna ta

Să nu mi-o 'ntinzi—de n'a voit simțirea.
 Eu nu vreau nici un drept, nu cer nimic.
 Să-ți fie datoria bucurie
 Și bucuria datorie. Tu poți da
 Și poți să și refuzi—și nici o lege
 Afară de-a iubirii, să nu fie
 În tot imperiul tău. Și de acum
 Ne fie toate zilele la fel
 Cu ziua 'ntâia 'n care 'n ceasul nunții
 Căzut-am în genunchi în fața ta
 Și ca un cerșetor eu te-am rugat
 Să-mi dăruie o coroană și-un sărut.
 Întâia sărutare de iubire
 Sorbită de pe-o gură de femeie.
 Astfel eu sunt al tău și tu a mea—
 Și liberă să fii! Și-acum ciocnește,
 Ciocnește și repetă.

EA

Liber? Nu.

Ci fericit să fii, iubitul meu,
 Căci iată! Din cuvinte tu clădești
 Un turn ce urcă până sus, în ceruri;
 Puterea cunoscându-ți—ești un mândru
 Și îndrăzneț zidar al lumii noi.
 Dar, crede-mă: de-i veche căznicia

Sau nouă,—vremea moartă sau ce vine
Și însăși libertatea—toate sunt
Străveche suferință, dacă n'ai
Un lucru dăruit de veșnicie :
Clădirea ridicată cu 'ndrăzneală
De 'nțelepciunea voastră, șovăește
Curând și cade și se prăbușește,
De nu-i ținută bine, cu putere,
De-adânca-i temelie.

PIERROT

Temelie ?

EA

Mi-ești drag. Repetă.

PIERROT

Draga mea femeie !

*O sărută. Cheia se încinge și se stinge îndată.
Scena se întunecă treptat. Pauză. Ea își pleacă ca-
pul pe fruntea lui.*

Ți-e somn?

EA

De mult e vreme să dormim.
Mi-e inima deșteaptă, dar se'nchid
Pleoapele-mi

PIERROT

Și mie. *arată vinul.*
Să fi fost

Acesta vinul tainic al uitării?
Se furișează'n trup așa de dulce,
Aleargă'n vine și se culcă blând
Pe ochi și pe gândire.

EA,

Eu nu știu
De mă visez, sau dacă sunt aeve.

PIERROT

Dar cine știe, oare? Vis s'au viață —
Un fulg pierdut în infinit. •

EA

Hai, vino,
Dă-mi mâna și condu-mă pân' la ușă

PIERROT

Și mai departe nu?

EA

I Dulce 'ntrebare.
Îți voi cânta un cântec pentru-aceasta
Ce blând să te deștepte, să te-atragă
Spre mine, -- cântecul ce-ți fuse drag...

Scena s'a întunecat de tot

De-acuma, întuneric. Da, s'a stins
Lumina toată și sunt ostenită.
De-acuma basmul s'a sfârșit.

PIERROT

Incepe !
Simți-vei în curând, în miez de noapte,

Un fâlfâit de aripe de aur,
 Ce trece peste straturi largi de flori,
 Plutind în voia razelor de lună...
 Atunci tu vei zâmbi în somnu-ți dulce
 Și nu vei înțelege, ce se 'ntâmplă...
 Adio, draga mea, la revedere —
 Și cum dispari, dispore și tot visul...

*Stau în ușă. El se dă inapoi. Ea
 intră. În clipa, în care ea dispore,
 scena se întunecă de tot și Pierrot
 se face nevăzut.*

SCENA V.

*Slabă lumină de lună pătrunde prin fereastră —
 ca la începutul scenei a doua. Cântec încet
 de clavier — „Basmul indic“ — din stânga.
 Toată înfățișarea scenei, ca în clipa care
 precede deșteptarea lui Pierrot. — Pictorul, în
 halat, ese din odaia sa, cu gestul unui
 trezit din somn — de cântecul clavierului.
 Ascultă de unde vine cântecul, se apropie
 de ușa din stânga și bate. Muzica încetează.
 Ea apare în ușă. El îi cade la picioare și
 ridică mâinile. Ea îl ia de mână; el se scoală
 și vrea să spună ceva; ea îi astupă gura
 cu mâinile; îi face semn s'o urmeze în cameră,
 Ambii intră în odaie — ușa se închide.*

SCENA VI.

*Lumina de lună a crescut și a căzut
pe tablou*

PIERROT

*Scoate capul pe după perdeaua
tabloului*

He, bună seara! *sare din ramă, perdeaua
se închide. Către spectatori:*
S'a îndeplinit

Minunea pentru care m'am trezit.
De-acum Pierrot, amicul dumneavoastră,
Vă lasă singuri — totuși, cu nădejdea
Că veți pleca acasă câte doi.
Și-acum vă dau o'nvățătură bună,
Un leac mărunț pentru-o durere mare :
— Prieteni de sunteți ai căsniciei,
Trăiți așa, de par'că nici n'ar fi !
In fiecare zi și'n ori-ce noapte,
Din nou să câștigați iubirea soaței,
Căci cine vrea iubire, fie vrednic.
O multora din voi, uitând aceasta,
Vi se refuză... ce ? Hei, asta, cheia !
Un singur locatar, să țineți minte,
E dat și inimei și-alcovului.
Și una fără altul nu deschide.

O, binecuvântat să fie ceasul,
 In care ea — *arătând cheia* —
 deschide !

Cu tot ce este aur
 Pe ea s'o auriți ;
 Cu tot ce e frumos
 S'o înfrumusețați.

O pildă dă gingașa-ne pereche.

Dar cum le-o fi mergând? *privește spre ușa
 din stânga. Cheia se incinge și
 aruncă scânteii.*

Răspunsu-i clar.

Fiți liberi și ferice ! Fiți deștepți
 Și râdeți ! Testamentul lui Pierrot
 E vrednic de știut. Și-acum respect
 Bărbaților severi—și salutare
 Frumoaselor femei—și amânduror
 Le zic : un somn ușor și noapte bună !

*Scena se întunecă de tot. Pierrot nevăzut. Cheia
 încinsă și aruncă scânteii.*

— C O R T I N A —

„BIBLIOTECA PENTRU TOȚI“

TEATRU

PUBLICAT ÎN
BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

Literatura dramatică

a. Piese originale

- Alexandri V.** — Cetatea Neamțului, Cinel - Cinel
No. 199
- Barbu Lăutarul, Kera Nastasia, Piatra din casă,
Florin și Florica No. 200
- La Turnu Măgurele No. 191
- Ovidiu, Dramă în 5 acte în versuri No. 180—81
- Fântâna Blanduziei, Piesă în 3 acte în versuri
No. 283
- Despot Vodă. Piesă în 5 acte No. 322—23
- Adam Eufrosina.** — Teatru școlar. Fugarul, Umbrela
etc. Comedii No. 489—90
- Olănescu-Ascanio.** — Pe malul gârlei, Comedie
No. 63
- Facca.** — Franțuzitele. Comedie-farsă No. 240
- Rosetti Max.** — Un leu și un zlot Comedie 1 act
No. 120
- Moștenirea de la răposata. Comedie într'un act
No. 109
- Hașdeu. B. P.** — Răsvan și Vidra. Poem dramatic în
versuri No. 449—50

- Lecca Haralamb.** — Casta Diva. Dramă în 4 acte
 — Jucătorii de cărți. No. 236—37
 — Suprema forță. No. 238—39
 Căinii. No. 246—47
 No. 257
Ventura Gr. — Curcanii. Piesă națională No. 333
 — Copila din flori. No. 330
Scurtescu N. — Rhea Silvia Dramă în versuri No. 704
Iosif și Anghel. — Legenda Funigeilor. Poem dramatic No. 534
Rădulescu Motru. — Păr de lup Dramă. No. 666
Nicolau E. — Urmările. Piesă în 2 acte No. 535
Locusteanu. — Funcționarul dela Domenii. Farsă în 3 acte. No. 667
Dauș L. — Blestemul. Poem în versuri. No. 455
Demetriad Mircea. — Renegatul. No. 622

b. Tragedia antică

- Sophocle.** — Oedip Rege. Tragedie în versuri No. 289
Euripide. — Ifigenia în Aulida. Tragedie în versuri No. 409
 — Ifigenia în Taurida. Tragedie în versuri No. 408
 — Ecuba. Tragedie în versuri No. 302

c. Piese clasice moderne

- Racine.** — Andromaca. Tragedie, traducere în versuri de D. Nanu No. 471
 — Atalia. Traducere în versuri de Haralamb G. Lecca No. 276
Corneille. — Horațiu Trad. în versuri de H. G. Lecca No. 616
 — Cidul. Trad. în versuri de St. O. Iosif No. 665
Molière. — Bolnavul închipuit. Comedie No. 251—52

— Doctorul fără voce. Comedie	No. 255
— Avarul. — Comedie	No. 514
— Vicleniile lui Scapin. Comedie	No. 624
— Tartuffe. Trad. în versuri de H. G. Lecca	No. 651
Schiller. — Hoții. Dramă	No. 380—81
— Don Carlos. Tragedie	No. 324—35
— Wilhelm Tell. Dramă	No. 328—29
— Intrigă și Amor. Tragedie	No. 577—78
Goethe. — Faust. Tragedie	No. 320—21
Grillparzer. — Hero și Leandru	No. 270
Shakespeare. — Hamlet. Tragedie	No. 221—22
— Othelo. Tragedie	No. 382—83
— Regele Lear. Tragedie	No. 654—56
— Romeo și Julieta. Tragedie	No. 294
— Femeia îndărătnică. Comedie	No. 254

d. Teatru modern

Legouvé. — Medeea, tragedie, traducere în versuri de Aslan.	No. 299
Lugier și Sandeau. — Ginerile lui Poirier, comedie	No. 78
Maupassant. — De demult, comedie	No. 402
Musset Alfred de — La ce visează fetele.	No. 19
Vacquerie August. — Ades bărbatul schimbă. comedie	No. 19
Victor Hugó. — Ernani, traducere în versuri	No. 232—233
— Regele petrece, dramă în versuri	No. 264—265
Dumas Al. — Denisa, dramă.	No. 88—89
Rostand Edm. — Princesa îndepărtată. 4 acte.	Piesă în No. 304
Gorki. — Azilul de noapte. Piesă în 4 acte	No. 277
Carmen Sylva. — Ullranda, dramă, trad. în versuri	No. 275
Wilde Osc. — Salomea, dramă într'un act.	No. 261

- D'Annunzio.** — Fălcia sub obroc, tragedie în 4 acte. No. 248
- Hebbel Fried.** — Iudita și Holofern, tragedie în 5 acte. No. 197
- François Coppée.** — Lăutarul din Cremona și Pater, drame. No. 419
- Meyer-Forster.** — Vechiul Heidelberg, comedie. No. 440
- Hervien P.** — Goana Torțelor, piesă în 4 acte. No. 706
- Kistermackers-H.** — Instinctul, piesă în 3 acte. No. 698
- Caillavet și de Flers.** — Amorul veghiază comedie. No. 463
- Măgarul lui Buridan, comedie. No. 532
- Beaumarchais.** — Bărbierul din Sevilla No. 492
- Banville.** — Sărutarea. No. 276
- Bjornson.** — Un Faliment, piesă în 4 acte. No. 533
- Gogol N.** — Revizorul, comedie. No. 541
- Nicodemi Dario.** — Refugiul. piesă în 4 acte No. 542
- Kampf Leopold.** — Seara cea grozavă, dramă. No. 576
- Hebbel.** — Inelul lui Ghighes, tragedie No. 615
- Regnard.** — Legatarul universal. No. 620
- Andreiew L.** — Anatema, piesă în 3 acte. No. 684—685
- Henato Simoni.** — Văduva, comedie. No. 429
- Haim F.** — Camoens, poem dramatic. Trad. în versuri de D. Anghel și St. O. Iosif. No. 480
- Ibsen.** — Un dușman al poporului No. 288
- Stâlpii Societății No. 253
- Ziua Invierii, epilog dramatic. No. 456
- Nora sau o casă de păpuși dramă No. 515
- I. Wagner** — Tannhäuser sau lupta cântăreților dela Wartburg. Dramă muzicală în versuri No. 318
- Lohengrin. Trad. în versuri. No. 623

Biblioteca pentru Toți

Sprijinită de numeroșii săi cetitori și încurajată de toți oamenii de bine cari apreciază înalta ei menire culturală, «Biblioteca pentru toți» își urmează drumul ce și-a croit și continuă a publica săptămânal opere literare, științifice, pedagogice și de popularizare, scrise de cei mai de seamă scriitori români și străini.

Prin varietatea lucrărilor publicate și prin eforturile volumelor sale, biblioteca aceasta a izbutit să-și câștige, an cu an, pături tot mai largi de cetitori, așa în cât astăzi ea se găsește introdusă în toate clasele sociale. Toți o citesc: de la școlarul care buchisește încântat poveștile și istorioarele pentru copii, pâna la omul cult, care recitește în traducere românească vre-o celebră operă literară străină, sau caută a se pune în contact sufleteș cu marii noștri scriitori naționali, ale căror opere s'au publicat ori se vor publica aproape toate în «Biblioteca pentru toți».

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

EDMONDO de AMICIS

CUORE

(INIMĂ de COPIL)

«Biblioteca pentru toți» No. 426-429 cuprinde admirabila operă „Cuore” (Inimă de copil) a lui **Edmondo de Amicis**, traducere de **Traian G. Stoiculescu**.

În această carte se istorisește în icoane înduioșătoare și de toată frumusețea un întreg an școlar al unui băiețuș din clasele primare. E o povestire, aproape zilnică, a unor întâmplări, ivite

un an, în viața micului școlar, din care aut...
din cei mai mari scriitori naționali ai Italiei, fa...
pire dragostea de neam, de steag, de credinț...
șească, iubirea aproapelui, dragoste și respect că...
și bătrâni, alinarea durerilor celor suferinzi, i...
vânt toate virtuțile patriotice și creștinești sun...
rite în scene emoționate, atât în amintirile m...
lar Enrico, cât și în istorisiriile lunare, cari d...
această minunată scriere.

„Cuore” deci, prin frumusețea-i morală, cât și prin traducerea-i, făcută într-o curată și limbă românească, e o carte ce poate fi citită plăcere și folos, atât de tinerime, care poartă multe învățături morale și patriotice dintr-o toată lumea, părinți, profesori, etc., cari își pot citirea ei mijloacele unei educații trainice la copiii lor sau incredințați lor.

Prețul Lei 1.20

Catalogul complet al acestei Biblioteci a se cere la